

در این باب بندۀ تردید دارم که آیا نام معینی دارد یا خیر یکی از کتب آنرا ازشت خوانده و دیگری مسخ نامیده است اکنون خواهشمندم که اگر دانشمندان گذشته آنرا نامی داده‌اند ارادتمند را از آن آگاه سازید تا همین برو تشریفات سابقه گردد. در خاتمه احترامات فائقه را تقدیم میدارد

ما از ادیب دانشمند آقای پژمان بختیاری بنام شعر و ادب سپاسگزاری کرده و بی نهایت خرسندیم که در این عصر (عصر انتحال) نخستین عسی در مقابل دزد آشکار آمد و بدستیاری عسی شاید امانت ادبی نیاکان ما از دستبرد محفوظ هاند. هر کس از ادبی و دانشمندان معاصر راجع بهر کس باشد اینگونه سرفقات را بینگارد ما با کمال امتنان طبع خواهیم کرد و در این باب مقاله مفصلی در شماره آئیه مینگاریم.

تصحیح لیال الالب

بقیه از شماره‌های سابق
پیمان جلیل عالم (۱۹)

قرآنی در صفحه ۲۹۷ سطر ششم مینگارد: مص ۲۸ سطر ۲۴ معلوم نیست این بیت در خود ظاهر چفانی است یا بر سبیل تمثیل آورده شده است انتهی

مقصود این بیت است چو شب بود و هر گه که بشناقتی بیک روز گذشته در یافته این بیت مسلم از ظاهر نیست و از بر سبیل تمثیل هم نیست بلکه قطعاً از باب توصیف اسب است و برای تمثیل هیچگرنه معنائی نمی‌شود تصور کرد.

(۲۰)

قزوینی در صفحه ۲۹۸ سطر دوازدهم در بیان کلمه (آغاچی) مینگارد: (پاول هورن در مقدمه لغات اسدی ص ۱۷ ظاهراً سهو کرده که این کلمه را فارسی و شفیق آغاز دانسته) انتهی ظهور سهو (پاول هورن) غیر ظاهر است و عبارتی که قزوینی از بهقی نقل کرده هیچیک دلیل ظهور نیست و ممکن است که (آغاچی) در اصل آغازچی بوده باشد بمناسبت این که پیامها را بر شاه آغاز میکرده چنانکه ممکن است ترکی باشد پس ظهور سهو دعوی بی دلیل است.

(۲۱)

قزوینی در همین صفحه سطر ۱۷ مینگارد: ص ۳۳ س ۱ ابو منصور ظاهراً ابن منصور است بجهة آنکه معمول آنست که کنیه را بر اسم شخص و اسماء آبا مقدم دارد. انتهی اگر دلیل ابن منصور بودن همین است هیچ دلیلی در کار نخواهد بود و صریح اقوال علماء نحو و لفت برخلاف این است و در موقع جمع شدن اسم و کنیه و لقب لقب غالباً مؤخر است چنانکه ابن مالک گوید و اسماء اتی و کنیه و اقباً و اخرين ذا ان سواه صحباً و صاحب تصریح در شرح مینگارد: (ولا ترتیب بين الكنية و غيرها من اسم ولقب فيجوز تقديم الكنية على الاسم واللقب و تأخيرها منها الخ و شواهد بسیار هم ذکر میکند پس تقديم کنیه بر اسم تنها معمول نیست بلکه تقديم و تأخیر هر دو معمول است

(۲۲)

قزوینی در صفحه ۳۰۰ سطر ۱۸ مینگارد: ص ۰۴ س ۱۵ (رند بفتح همزه) شاید لغق در رند باشد و در اصل وب آزنداست. انتهی مقصود وی کلمه رند در این بیت از رباعی است که سلطان

جلال الدین هنگام گرفتاری بچنگ ترکان گفته
 از دست تبه کاری این مشتی رند در کام حیات هاست چون حمنظل قند
 ای ایزد بی نیاز آخر مپسند دیوان همه آزادو سلیمان در بند
 مسلم این کلمه زند بزای معجمه است بمعنی بینوا و فقیر چو
 ترکان در اول مشتی گدایان بی همه چیز بیش نبودند و کلمه رند براء
 مکسوره هبیج تناسب ندارد و بر فرض تناسب دیگر رند بکسر راء را
 باید رند بفتح را تصمیح کرد و لفت جمل کرد زیرا اینگونه قافیه
 فراوان است و جایز و اهل عروض برای عیب (اقواع) در فارسی با مثال
 همین شعر مثال زده اند نظامی فرماید
 چو بر دریا زند تبع بید رگ بمهی کاو گوید کیف حالک

(۲۳)

قریونی در صفحه ۳۰۳ سطر ۱۷ مینگارد : ص ۱۸۴۹
 در آن عهد . در کدام عهد ؟ انتہی

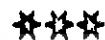
از این تعجب جای تعجب است . از قارئین نمایم که
 بدان صفة رجوع کرده عبارات عوفی را خوانده و از این تعجب بشکفت
 آیند . و مسلم همه کس در جواب این سؤال قریونی خواهد گفت
 در عهد سلطنت ملک تاج الدین حرب که از عدل شامل او باز بازیهو
 صلح کرده بود الخ

(۲۴)

درین صفحه سطر ۱۴ گوید س ۲۳ فرهی صحیح فراهی است
 اگر چه منسوب بفره است ولی در نسبت فراهی گویند ، انتہی
 فره اگر کلمه فارسی است آیا مطابق کدام قاعده در نسبت باید
 فراهی گفت و هرگز در هبیج کلمه سه حرفي فارسی دیده نشده است
 که هنگام نسبت بر ها قبی آخر الف بیفزایندو اگر چنین بود منسوب به
 به سده اصفهان را سداهی میگفند در صورتی که سدهی میگویند .

آری اگر اصل کلمه فراه باشد چنانچه صاحب قاموس میگوید فراه
دهی است بسجستان فراهی باید گفت .
(۲۵)

فروینی در صفحه ۳۰۶ سطر ۱۴ مینویسد : ص ۶۴ س ۳-۱
 بواسطه کثرت تصحیف نسخ تصحیح این سه بیت ممکن نشد (بوداعنا)
 در اصل و ب آ شبه است به (بذراعنا) مصراع چهارم بدون شک
 اینطور است کما فی ب آه احسن به من زینة ولباس ، باقی ماند (نسبه)
 در مصراع اول و (متبعرا) در مصراع پنجم معلوم نشد که تصحیف
 چیست انتهى

مقصود از سه بیت این ابیات است از شمس الکفاء احمدبن
حسن و مهفوف لدن المعاطف نسبه فی حسن طاوس یدوریکاس
عائقته متنمنظقاً بذراعنا احسن به من زینة ولباس
فتمایلت اعطافه متبعرا فوقعت بالوسواس فی الوسواس
این ابیات پس از تصحیح چنانست که ثبت شد و آنکونه که
در صفحه ۶۴ لباب الالباب ضبط است سه غلط دارد . اول (بوداعنا)
غلط و صحیح بذراعناست و از تصحیح فروینی معلوم میشود که نسخه
اصل هم (بذراعنا) بوده بوداعنا تصحیح کرده اند در سورتیکه و داع
با این ابیات هیچ مربوط نیست و بر عکس منطقه بستن با ذراع کمال
مناسبت را دارد ! آری این گونه تصحیحات است که اغلب کتب و
دواوین را از کثرت غلط از کار انداخته .
غلط دوم (لحسن به) که از روی نسخه ب آ (احسن به) شده است
و صحیح است . غلط سوم (متبعرا) که مسلم (متبعرا) میباشد و شاید از
نسخه اصل درست توانسته اند استنساخ کنند .
اما کلمه (نسبه) در مصراع اول را نمیدانم بچه دلیل فروینی

مصحف دانسته در صورتیکه صحیح است و هیچ کلمه بهتر از این در این مقام ممکن نیست و تقریبا در اینجا به عنی برخاستن و خرامیدن و پیش چشم آمداست.

برای تفريح قارئین نظام این سه بيت قازی را بهم بيت فارسی ترجمه کرده و نگاشتیم.

(ترجمه نقریبی)

دوش آن دلبر نازک بر طاوس شکوه
بزم افروز شد و ریخت بساغر بگماز
بر هیان بازو کردیم بی بوشه کمر
حبذا ما ه کمر بند و بت زینت ساز
متمايل چو بخود دیدمش از ناز و غرور
هوس دل در وسواس بمن کرد فراز
(بقیه دارد)

دامنه الوند

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
در ۲۲ فروردین

کوه مقدس الوند همین کوهی که امروز بالها و سلاسل آن در زیر توده های ضخیم برف مستور است یکی از رهبانان مقدس را هیما ند که در زیر طیلسان سفید قدس سر فرو برد و افکار مقدسی را در سینه خویش همی پروراند.

اگر یک نفر روحانی حقیقی را در حالی تصور کنید که جنبه سکوت و خموشی بخود گرفته و در خود فرو رفته و در دریای فکر خویش غوطه ور است ولی چون سر از زاوی فکرت بردارد جوییه سای